

Fundada el 1886

PASTISSERIA
BOMBONERIA
CONFITERIA
GELATERIA

Major de Sarrià, 57
08017 Barcelona
Tels. 93 203 07 14 - 93 203 00 04

Pl. de Sarrià, 12-13
08017 Barcelona
Tel. 93 203 04 73 - Fax 93 280 65 56

La incertesa de l'ós rentador

QUIM GIBERT (psicòleg)

L'ós rentador és un animal típicament nord-americà, que campa al seu aire pels marges dels rius i pels boscos de bona part del Quebec. També és fàcil de veure'l en parcs i àrees residencials. Rep el nom de *rentador* perquè abans de cruspir-se els aliments els mulla dins l'aigua. El juliol passat una femella prenyada de tres ossets rentadors va parir dins la xemeneia d'una llar de foc, en desús temporal, d'una torreta d'Île Bizard (Mont-real). Els propietaris, que viuen a les ribes de Rivière-des-Prairies (riu dels Prats), van sentir els xiscles dels nounats i de seguida van tapar la llar amb una reixa.

A diferència de la resta del Quebec, que és bàsicament francòfon, a Mont-real una part important dels ciutadans són anglòfons. És el cas de la família que va descobrir els cadells de l'óssa rentadora. Entenen bé el francès però el parlen amb certa dificultat. Per això la mestressa va demanar de ser atesa en anglès quan va avisar per telèfon la protectora d'animals. La petició lingüística va ser en va, atès que la conversa es va desenvolupar en francès. Dels anglòfons quebequesos que vaig conèixer, no van ser els únics que provaren de fer parlar els francòfons en anglès. No obstant això, aquesta família confessa que els fa vergonya no expressar-se millor en francès, ja que des que tenien quatre anys resideixen a Mont-real. També va enraonar en francès el professional de la protectora que poc després es va desplaçar fins a la casa per observar de prop el que passava. Tant la telefonista com aquest tècnic van transmetre un missatge ferm de coherència lingüística: sempre es van mantenir en francès.

No oblidem que el Quebec és una «província canadenca» amb el francès com a única llengua oficial (l'altra «província» on la llengua francesa gaudeix de reconeixement institucional és la veïna Nova Brunswick, però hi és cooficial juntament amb l'anglès).

I que, a més, les llengües d'estat del Canadà són el francès i l'anglès. Amb l'aprovació l'any 1977 de la Carta de la Llengua Francesa, els quebequesos van refermar la seva voluntat de fer del francès la llengua habitual de la vida pública; sobretot per a contrarestar la força d'atracció de l'anglès i facilitar la integració lingüística dels immigrants. En aquesta línia, el document *Vivre en français au Québec*, editat pel *Secrétariat à la politique linguistique*, assenyala: «La situation de la langue française en Amérique du Nord reste donc précaire et doit faire l'objet d'une vigilance constante.» Això explica la creació de neologismes, també dits «quebecismes», per a aturar l'adopció de mots anglesos. És el cas de *courriel* per *e-mail*, *fin de la semaine* per *week-end*, *stationnement* per *parking*, *arrêt* per *stop* (en els senyals de trànsit), etc.

El treballador de la protectora va decidir instal·lar a l'interior de la llar de foc un aparell que produeix un xiulet lineal molt fi, que esdevé insuportable amb el pas de les hores i que obliga els «okupes» a abandonar el lloc. Hi ha identitats lingüístiques que, amb la complicitat dels aparells (estatal, mediàtic i comercial...), emeten un brogit tan ensordidor que també aconseguen de foragitar altres llengües, incloent-hi les autòctones. Aquesta mena de sonar lingüístic no sempre funciona, tal com ho demostra el cas quebequès respecte a l'anglès. I és que quan una llengua amb risc de ser desplaçada disposa d'un suport institucional seriós i decidit, que promou la consciència lingüística i una autoestima grupal positiva, és possible de neutralitzar fins i tot la llengua més poderosa del món.

L'endemà al matí, mentre esmorzava en el jardí de la casa, em va caure al cap quelcom rogenic que tacava. Enfilada en un cirerer hi havia la femella, que havia deixat per uns instants la mainada, endrapant cireres a cremadent. ♦